

[Erik Østergaard.]

ret vanskeligt og ømtåligt emne at give de rette oplysninger om, og at man af den grund ofte viger udenom. Til nærmere overvejelse vil jeg forslå, at man i skolerne ud over landet gør brug af de stedlige læger og gennem disse, der har den fornødne autoritet, giver børnene i de ældste klasser den fornødne vejledning, eventuelt indpasset i den almindelige sundhedslære.

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker såvel udvalget som det ærede medlem hr. Erik Østergaard for tilslutningen til lovforslaget. Den højtærede undervisningsminister er ikke i stand til at være til stede i dag, men jeg skal naturligvis henlede hans opmærksomhed ikke alene på betænkningen, men også på den debat, der har været ført her i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om investeringsfonds.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 178) findes i tidenden sp. 5427).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 161) findes i tidenden sp. 4666, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 773).

Der var stillet 10 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 163) findes i tidenden sp. 4667, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 773).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om udstedelse af statspræmieobligationer.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 165) findes i tidenden sp. 4667, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 773).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Egon Jensen: Med denne anden behandling skulle vi være nær afslutningen af debatten om buketter; man kan ikke ligefrem sige, at debatten har været præget af de milde blomster, snarere tværtimod. Jeg hilser med tilfredshed, at vi er nået så langt. Alt for længe har man talt om buketter, som om det var disse, der skulle stå i centrum, og ikke hensigten med lovforslagenes gennemførelse, nemlig økonomisk balance.

Det er klart, at der vil gå nogen tid, førend de forskellige foranstaltninger vil slå igennem, og hvis nogen var i tvivl om nødvendigheden, så synes jeg nok, at den økonomiske udvikling i den sidste tid taler sit eget tydelige og kraftige sprog om, at der fortsat skal føres en stram finanspolitik, som helt bestemt har forbrugsbegrænsende hensigt. Det skal siges lige ud, hvor ubehageligt det end kan lyde. Det ville være meget mere ubehageligt, hvis man bare lod stå til. Regeringen og dermed den højtærede finansminister har fremsat disse mange forskellige forslag og har dermed vist, at man var parat til at tage ansvaret for disse foranstaltninger, men det har under udvalgsforhandlingerne ikke været muligt at få alle partier til at erkende dette ansvar.

Finansministerens forslag er fra oppositionens side blevet kritiseret voldsomt, og man må desværre endnu en gang gentage, at der ikke fra venstres og konservativ side i de tre buketdebatter har været fremlagt noget alternativ til afgiftsforslagene.

Vi har ved denne udvalgsbehandling — som for øvrigt ved alle tidligere — fået en masse oplysninger, først og fremmest af økonomisk art, men dette har altså heller ikke kunnet frembringe noget nyt under solen med hensyn til ideer om afgifter.

Det er karakteristisk, at man i debatten har talt om, at disse afgifter vil ramme de dårligst stillede, og her tænkes særligt på brugtbilsafgiften. Det ville for bare 10 år siden have været utænkeligt, at sådanne perspektiver var blevet rullet op, for dengang var der ingen mulighed for den brede

befolkning for at få andel i disse goder, som var forbeholdt de få og bedrestillede. Dette er en lykkelig udvikling, som modbeviser påstanden om, at tiderne er blevet ringere. Vi har vel aldrig før i landets historie oplevet en velstandsstigning som netop i disse år, og vi har en forpligtelse til at sikre, at den kan fortsætte og ikke løber løbsk. Ingen har jo givet os brev på, at det skal gå med denne eller med en anden hastighed. Det danske samfunds ønskeseddel er lang og mangfoldig, men økonomien må være i orden, for at vi kan opfylde ønskerne.

Det er egentlig også paradoksalt nok, at man møder folk, som protesterer mod afgifterne, og som samtidig kritiserer, at en hel række offentlige byggerier ikke kommer hurtigere i gang, eller at der bygges for lidt.

Udvalget har heller ikke denne gang manglet deputationer, som ville protestere, men man har også mødt deputationer, som havde andre forslag at byde på inden for deres eget område. Det er man ellers ikke forvænt med, da det plejer at gå efter devisen: ikke hos mig, men hos naboen. Jeg vil gerne her benytte lejligheden til at takke den højtærede finansminister, fordi han har været lydhør over for de argumenter, der har været fremført af deputationer, og har taget hensyn til dem ved udformningen af ændringsforslagene.

Denne del af buketten, som blev fremsat den 21. april, har undervejs mistet nogle af blomsterne, idet forhøjelsen af told på biler er lagt til side, ligesom forhøjelsen af afgifter af gevinster i lotterier og tipning m. v. ikke ønskes gennemført, hvilket er en indrømmelse til de forskellige velgørende lotterier og deres formål.

Til de stillede ændringsforslag skal jeg gøre følgende bemærkninger:

Brugtbilsafgiften, der oprindeligt var foreslået som en afgift for hver handel med brugte biler, foreslås nu ændret til en engangsafgift; det vil sige, at en brugt bil, når den først er belagt med afgift, ikke mere skaber problemer for køber eller sælger. Dertil kommer, at biler over 5 år får nedsat afgiften fra henholdsvis 500 og 900 kr. til 400 og 700 kr., alt efter om vægten er under eller over 1.100 kg. Hertil kommer, at vare- og lastbiler på gule num-

[Egon Jensen.]

merplader bliver helt fritaget for afgift, og endelig, at der aldrig kan pålægges en sådan afgift, førend en bil har været indregistreret i mindst 1 år. Ikke mindst det sidste løser automobilforhandlernes problemer omkring demonstrationsvogne. Når man skal bedømme det ændrede forslag, må man vist indrømme, at det herefter betyder en ret begrænset økonomisk byrde for den enkelte, selv om det havde været rarest at undgå det.

Automobilforhandlerne har jo henvist til en forhøjelse af benzinafgiften i stedet, hvad jeg og mit parti ikke skulle have noget imod, men her er der jo ikke rigtig nogen mulighed. Endvidere har man været inde på tanken om en yderligere forhøjelse på de nye biler, som netop har fået en forhøjelse, så jeg kan ikke rigtig se, at det er realistisk. Endelig foreslår man forhøjelse af vægtafgiften, som for ikke lang tid siden er blevet fordoblet.

Ihukommende automobilbranchens ord om, at brugtbilsafgiften ville ramme de dårligst stillede, kan man med sandhed sige, at hvis vægtafgiften forhøjes, vil det ramme de dårligst stillede endnu mere, da afgiften er ens, enten man kører lidt eller meget, så det vil vi ikke medvirke til. Alt i alt betyder ændringsforslagene vedrørende brugtbilsafgiften en meget væsentlig forbedring — ikke mindst set fra forbrugerens synspunkt.

Afgiften af parfumer, toiletartikler m. m. foreslår finansministeren nedsat fra de foreslåede 40 pct. til 37½ pct., hvilket er en imødekommelse af branchens ønsker. I denne forbindelse har man fra den side rejst spørgsmålet om toldfri indførsel af disse varer, og finansministeren har lovet at tage spørgsmålet op for at finde en fællesnordisk løsning, også med henblik på de sydlige lande. Det er måske ikke så meget skibsfarten, som det er handelen over landegrænsen, der er en ubillig konkurrence.

Præmieobligationslånet på 100 mill. kr. foreslås gjort mere attraktivt ved, at præmiesummen forhøjes med 1 mill. kr. til 7 mill. kr., og at største præmie bliver 400.000 kr. mod 250.000 kr. og mindste gevinst 200 kr. mod 500 kr., så der bliver flere gevinstchancer. Det er rigtigt, og jeg tror

også, at præmieobligationerne vil få en betydelig større chance derigennem.

Mit parti kan anbefale de stillede ændringsforslag. Det giver ganske vist et mindre provenu, men finansministeren har over for udvalget oplyst, at de direkte skatter vil give omkring 120 mill. kr. mere om året, så der skulle være dækning, og det er da i høj grad også nødvendigt.

Henry Christensen: Da den afdeling af buketterne, vi her behandler, blev sendt i udvalg, var der som bekendt 5 blomster i den. Siden da er de to visnet, og de tre andre er kommet tilbage i mere eller mindre forpjusket skikkelse. Det er med andre ord en moderne form for visnepolitik, vi oplever.

Den ene blomst, der er visnet, er den forhøjede toldafgift på import af nye automobiler fra alle ikke-EFTA-lande. Jeg skal ikke ved denne lejlighed gøre mange bemærkninger herom; jeg tror, alle er klar over, hvorfor det er gået således med forslaget, og regeringen benyttede altså her lejligheden til at vise sin svigtende evne til at bedømme et alvorligt udenrigshandelspolitisk problem rigtigt.

Den anden visne blomst er den lille blomst om forhøjelse af beskatningen af lotterigevinster. Der fremkom under behandlingen først et ændringsforslag, som var meget fornuftigt: at forhøjelsen ikke skulle omfatte de lotterier, der tilgodeså særlige filantropiske formål; men jeg forstår, at det, som var afgørende for, at forslaget til sidst faldt væk, var, at regeringen ikke mente, det gik an at forhøje afgiften på gevinster i forbindelse med det lotteri, staten nu selv skal have sat i gang, og så kunne man billigvis heller ikke forhøje afgiften på gevinster, når det drejede sig om alle de andre lotterier.

Så er der tilbage først og fremmest lovforslaget om afgift ved ejerskifte af brugte automobiler. Dette lovforslag er undergået den ændring, at der kun skal svares ejerskifteafgift ved første salg, men ikke derefter. Det er naturligvis meget fornuftigt, at det sker, men tilbage bliver det ufornuftige, at man overhovedet opererer med afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer, idet det i princippet stadig væk er

[Henry Christensen.]

lige stærkt i strid med det forslag, den højtærede finansminister fremsatte forleden dag om merværdiafgift. Det er principper, der går direkte imod hinanden, og jeg mener, at Danmarks Automobil-Forhandler-Forening har ganske ret i, at der ikke er forelagt nogen form for acceptabel begrundelse for det princip, der her foreslås indført. De urimeligheder, vi fremhævede ved første behandling, eksisterer fortsat, og derfor er det et urimeligt område og en urimelig form for forhøjelse af beskatningen af automobiler, den højtærede finansminister her har valgt.

Jeg skal i øvrigt, hvad dette forslag angår, kun henvise til de bemærkninger, der indeholdes i den skrivelse fra Danmarks Automobil-Forhandler-Forening, som er optrykt i betænkningen, og hvori en lang række argumenter mod dette forslag er fremført.

Så er der lovforslaget om forhøjelse af kosmetikafgiften. Også dette forslag er vendt tilbage i en stærkt forpjusket tilstand. Forslaget gik oprindeligt ud på en forhøjelse fra 33 $\frac{1}{3}$ pct. til 40 pct. Nu nøjes man med en forhøjelse på godt og vel det halve, nemlig til 37 $\frac{1}{2}$ pct. Det er under udvalgsbehandlingen oplyst for os, at en vis betænkelighed ved at gennemføre dette forslag ligger i, at vi kommer til at operere med meget forskellige priser i Danmark og i vore nabolande. Jeg kan nævne som eksempel, at Niveacreme kommer til at koste omkring en lille halv snes kroner på denne side grænsen, men kun 3 kr. 50 øre i Tyskland, og det er naturligvis et stort problem med så kolossale prisforskelle; derfor har branchen med stor ret gjort indsigelse imod, at man gjorde den i forvejen store prisforskel større.

Endelig er der så lovforslaget om udstedelse af statspræmieobligationer. Her skal der nu efter ændringsforslaget ofres 1 mill. kr. yderligere i gevinster, sådan at der bliver én meget stor gevinst, mange gevinster og en stor præmieliste. Jeg forstår, at det er dette sidste lovforslag, den højtærede finansminister hælder sit hoved til som den retningsplanke, der skal hjælpe landets økonomi ved appel til spillelysten og til spillelidenskaben; hidtil har det jo kunnet hjælpe.

Jeg lagde mærke til, at socialdemokratiets ordfører bevægede sig ind på hele den økonomiske situation her i landet. Jeg skal afstå fra at optage debat herom med det ærede medlem ved denne lejlighed, men jeg beder det ærede medlem tænke lidt mere igennem, om han virkelig for alvor tror, at det bare drejer sig om at drøfte statsfinanser, når vi står over for alvorlige økonomiske problemer, der giver sig udslag i de store underskud på handels- og betalingsbalancen, i den fortsat voksende høje rente og den fortsat stærke inflatoriske udvikling. Hvis man indsnevrer sin tankegang til at mene, at det alene drejer sig om dette ene middel i den økonomiske politik, er det ikke mærkeligt, at man ender i en så skæv økonomisk udvikling, som ærlig talt må give den højtærede finansminister alvorlige økonomiske bekymringer og formentlig liden nattesøvn; hvis han følger lidt med i de alvorlige økonomiske urotegn, som enhver, der vil se, ikke kan undgå at få øje på, må det forurolige ham.

Poul Møller: Da disse lovforslag var til første behandling, havde vi endnu ikke modtaget de sidste bulletiner om de store fald i obligationskurserne, og vi havde heller ikke på det tidspunkt fået aprilpristallet offentliggjort. Jeg tror, at disse to nye kendsgerninger i vort økonomiske billede virker meget lidt opmuntrende for den høje regering og for det høje folketing, men de kan heller ikke tilskynde os til at vedtage de lovforslag, som foreligger her.

Det er, som om regeringen mener, at bare man foretager sig noget, er det i og for sig ligegyldigt, hvad man foretager sig. Man har efterhånden den fornemmelse, at et eller andet skal gennemføres, og at regeringen tror, det kan styrke tilliden, at man farer rundt, jeg havde nær sagt som fluer i en flaske, og foretager snart det ene og snart det andet, halsende efter et eller andet beløb, som man selv har stukket ud, på 1.200 mill. kr., som man skal have i kasseoverskud.

Jeg har før gjort rede for, at jeg tror, mange af de afgifter, der er gennemført i denne vinter, vil have tendens til at presse omkostningerne i vejret og måske derfor vil medføre, at pristallet til juli vil stige så meget, at 2 portioner udløses. Jeg tror,

[Poul Møller.]

den højtærede finansminister vil give mig fuldstændig ret i, at kommer vi dertil, at 2 pristalsportioner udløses, så styrter grundlaget for den nuværende politik, som jo er, at man skal have 1.200 mill. kr. i overskud; så falder forudsætningen for den politik, man har ført, bort, og så har man ikke de 1.200 mill. kr. i overskud. Så får vi nye omkostningsstigninger i hele samfundet. Derfor skulle man måske interessere sig lidt mere for dette problem end for troen på, at man kan holde pristallet nede ved at gøre varerne dyrere. Den tro har vi ikke. På samme måde med obligationerne. Der er ingen grund til at forvente, at de aktioner, der foretages ved disse lovforslag, skal kunne hjælpe vor økonomiske stilling op.

Se f. eks. på parfumeafgiften. I vinter, da vi forhandlede om parfumeafgiften, mente den højtærede finansminister ikke, den kunne tåle nogen forhøjelse; det ville i stedet for betyde tab af valuta derved, at folk købte varerne i udlandet. Da man så var i bekneb for skatter, mente man, at parfumevarerne kunne tåle en forhøjelse op til 40 pct.; da branchen gjorde sine synspunkter gældende, gik man ned til 37½ pct. Dette sidste skal jeg ikke have noget at indvende imod, men det forekommer mig, at man skulle tænke på, om ikke man sætter en grænsehandel i gang, som med hensyn til valutatab hurtigt vil opveje den ekstrairndtægt, man får ved skat på hygiejnemidler af forskellig karakter.

Hvad brugtbilsafgiften angår, har branchen fremført en meget lang række saglige indvendinger. Lovforslaget er nu ændret og er blevet til en skifting, idet vi nu skal have afgift på brugte biler, første gang de sælges, men ikke senere gange. Den højere retfærdighed heri er det vel vanskeligt at se, da det nu ikke kommer an på antal kørte kilometer, altså hvor meget vognene er brugt. Men lad det nu ligge. På et tidspunkt, hvor regeringen har foreslået indført en merværdiafgift, som vi skal forhandle i de kommende måneder, laver man nu en helt ny afgiftsform, en afgiftsform, der kræver ny administration, nye fortolkninger, nyt besvær for administrationen og ikke mindst nyt besvær for den branche, som man fra december måned har ramt på så mange forskellige måder,

som tilfældet har været. Det er klart, at får branchen den afgift oveni, skal den yderligere have vanskeligheder med at finde ud af denne afgifts administration, indtil merværdiafgiften træder i kraft. Jeg kan ikke indse, at det er så forfærdelig klogt at indføre denne afgift på dette tidspunkt, da man samtidig har merværdiafgiftsforslaget til behandling. Jeg vil gerne stille den højtærede finansminister det spørgsmål, om det ikke er hans agt at lade denne brugtbilsafgift falde bort, hvis merværdiafgiften bliver gennemført med den ikrafttrædelsesdato, 1. januar 1966, som regeringen har foreslået. Skal brugtbilsafgiften falde bort samtidig med værdiafgiftens indførelse, synes der at være meget lidt interesse i og meget lidt politik og økonomi i at gennemføre en ny afgiftsform for de måneder, der er tilbage — vi er jo nu kommet hen i slutningen af maj måned — inden merværdiafgiften skal træde i kraft.

Som jeg nævnte ved lovforslagenes første behandling, betragter vi ikke præmieobligationslånet som nogen fordel for vor økonomi, men som en belastning af vor økonomi. Det er os uforståeligt, at man ved udstedelse af nye obligationer mener at kunne dæmpe præsset på obligationsmarkedet. Det er svikmøllen, der går videre og videre i denne sag. Vi har for lave kurser på obligationsbørsen på grund af manglende balance mellem udbud og efterspørgsel; derfor må Nationalbanken købe obligationer for at støtte kurserne; men for at Nationalbanken kan få tilstrækkelige midler til at købe obligationer for at støtte kurserne, så udsteder staten for 100 mill. kr. obligationer, som vil sænke kurserne. Altså, man vil styrke kurserne, og for at styrke dem udsteder man obligationer, der vil sænke kurserne. Om man så ved hjælp af udsigten til at få gevinst på 400.000 kr. skulle få andre købere end normale obligationskøbere til dette præmieobligationslån, skal jeg lade være usagt.

Det et forkommer mig, at det hele efterhånden er ved at blive en svikmølle, og at dette synspunkt bliver kompletteret af de tanker, som den højtærede boligminister for nylig har fremsat om, at man skal bruge de høje renter, Nationalbanken får ved at købe obligationer billigt, til støtte for boligbyggeriet. Det vil altså sige, at

[Poul Møller.]

først belaster man i vor økonomiske politik boligbyggeriet med høje renter, og for at boligbyggeriet kan blive fri for dem, må man købe obligationer; dem køber man måske også til for høj rente, og så skal vi bruge renten til at sænke lejen i boligbyggeriet. Det er igen en svikmølle i vor økonomiske politik, hvor man ikke ved en boligfond opnår andet, end at man højst fjerner nogle af de ulemper, man i øvrigt har ved den økonomiske politik, nemlig at obligationsudbuddet er blevet for stort. Det vil sige, at man er ved status quo igen. Det hele kører videre i en uendelighed.

Jeg er naturligvis tilfreds med, at biltolden nu er blevet opgivet. Jeg har forstået, at den er henlagt indtil videre eller på ubestemt tid. Om det så er regeringens tanke, at den skal behandles i folketingets septemberråd, ved jeg ikke, eller om den skal genfremsættes til oktober, det ved jeg heller ikke; den, der lever, vil få at se. Men i hvert fald synes jeg, at denne henlæggelse er prisværdig, når man tænker på den situation, regeringen havde bragt os i ved dette forslag.

Det er almindeligt bekendt, at regeringen havde regnet med at få en handelspolitisk gevinst ved at fremsætte forslag om skærpelse af biltolden over for EEC-landene og over for andre tredjemarkeder. Det tror jeg er en fejltagelse. Der, hvor man skulle have gevinst, var over for EFTA-landene, idet man mente, at når man fremsatte et sådant forslag, ville EFTA-landene være mere tilbøjelige til at give os indrømmelser til gengæld. Nu har jeg godt set, at argumentationen er vendt, fordi man har henlagt forslaget. Nu skulle det give os — for det er ikke trukket tilbage, det er henlagt, men kan tages frem igen — en fordel over for fællesmarkedet. Jeg ved ikke, hvilken af de to heste regeringen vil ride, når det kommer til stykket, men det forekommer mig, at man for tiden prøver at ride to heste. Det skal man være meget forsigtig med, hvis man ikke er fuldt uddannet

rytter, og det er der vist ikke mange af regeringens medlemmer der er.

Men denne lille episode giver mig anledning til at spørge regeringen, om ikke den må erkende, at det er forkert, at den ikke forelægger et sådant forslag i folketingets markedsudvalg eller i det udenrigspolitiske nævn for partierne, inden man skrider til en fremsættelse i det høje ting.

Biltolden har således fået sommerferie. På valen ligger lotteriafgiften. Den skrumpede efterhånden ind til ingenting, idet man skulle give dispensationer for de vælgende formål, der helt eller delvis blev finansieret ved lotterier. Det må jo erkendes, at efterhånden som denne dispensationsmængde fyldte op i administrationen og i sagsantal, var der ikke megen gevinst overhovedet i lotteriafgiften, og derfor kan jeg kun sige, at vi ser med tilfredshed på, at denne lille afgiftsforhøjelse blev fjernet.

Til gengæld har finansministeren jo kunnet oplyse os under udvalgsbehandlingen om, at han har trukket om ikke den store gevinst så i hvert fald en ganske god gevinst i indkomstskattevurderingen for det kommende år, idet den giver ham for finansåret mellem 120 og 160 mill. kr. mere, end han har regnet med, da vi vedtog udskrivningsloven i marts måned, og på skatteårsbasis 150-200 mill. kr. mere. Det er en ganske pæn gevinst, og man skulle synes, at disse mærkelige afgiftsformer, brugtbilsafgiften og præmieobligationslånet, var overflødige, når man har fået disse nye beregninger over indkomstskatten. Det understreger igen, at når vi skal vurdere indkomstskatterne, har det vist sig år for år, at der er et mere nøgternt og mere realistisk skøn fra oppositionen i disse vurderinger end fra den høje regering.

Men som sagt er jeg bange for, at de afgifter, der nu gennemføres, dels vil påvirke vor handelsbalance, hvad der vil animere folk til at købe i udlandet i stedet for at købe herhjemme, dels vil påvirke pristallet på uheldig måde sammen med de øvrige afgifter, der gennemføres. Jeg synes, hvis

[Poul Møller.]

jeg skulle give et råd til den høje regering, at den skulle tænke noget mere på pristallet, end den tænker på at få nye skatter og afgifter, og tænke noget mere på obligationskurserne end på skattepolitikken. I denne forbindelse er det meget vigtigt, hvis der overhovedet skal komme en lysning i det hele, at den offentlige udgiftspolitik lægges sådan til rette, at vi ikke til efteråret møder et finanslovsforslag, som på ny giver os kuldegysninger ved voldsomme prisstigninger.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning, som jeg ikke har haft lejlighed til at gøre her i tinget, men som jeg gerne vil høre den højtærede finansministers mening om, inden det er for sent. Jeg har forstået, at den offentlige budgetlægning foregår på den måde, at man forespørger i juli måned styrelserne om deres budgetforslag for det kommende finansår, der skal være inde inden 1. september, så vidt jeg ved, i finansministeriet.

Der sidder rundt omkring i styrelserne tusinder af dygtige embedsmænd, embedsmænd, der holder af deres gerning og virksomhed og derfor synes, at den er verdens centrum i hvert fald for dem — og det er der ikke noget at sige til — og alle de ønsker af forskellig karakter, som man kan have rundt omkring i styrelserne, sættes så ind i budgetforslagene, og de bliver derpå sorteret af fagministerierne, men vel meget ofte på den måde, at fagministrene også synes, at deres embedsområde, deres ressort, er det vigtigste, der skal passes.

Når ønskerne lægges sammen, bliver det ikke til så mange millioner for hvert enkelt ministerium, for hver enkelt styrelse. Man siger, at en million eller to kan man vel nok ofre mere på dette formål. Så sidder til sidst finansministeren i september eller oktober måned med budgetforslagene, hvor der fra mange styrelser side bare er sat en enkelt million eller to ind til nyanskaffelser, men det løber jo til sidst op i mange millioner, som finansministeren har svært ved at slå ned igen, ikke mindst hvis de er godkendt af ressortministrene; så kan finansministeriets embedsmænd, så vidt jeg ved, ikke optræde med nogen særlig fasthed over for ressortministrene, men så skal de have fat i den højtærede finansminister, som

naturligvis ikke kan tage sig af alle sager, og som måske heller ikke har styrke til at slå ned alle vegne hos alle ressortministre.

Ved den form for budgetlægning, hvor man går frem efter ønskeseddelmetoden, og hvor man til sidst får en mængde ønsker samlet sammen og skal lave et finanslovsforslag ud af det, og hvor størstedelen af tiden må gå til den rent tekniske udformning af finanslovsforslaget, for at det kan være klar i november måned, får vi disse voldsomme udgiftsstigninger.

Jeg spørger den højtærede finansminister, om ikke den offentlige økonomi og den offentlige budgetlægning burde vendes om, således at vi også her gik ind for den rammeøkonomi, som vi f. eks. forlanger at arbejdsmarkedets parter skal tage hensyn til. Hvis vi fastslår, at vi kan have en real stigning i samfundsøkonomien på 10 eller 5 pct. eller en eller anden given procent, må det offentlige budget bygges på den samme realstigning, og så må vi ikke prioritere, efter at vi har fået ønskerne, men inden vi har fået ønskesedlerne. Så må vi give de enkelte ministerier og styrelser besked om, hvor mange millioner eller milliarder kroner de kan råde over i det kommende finansår, og så bliver det deres opgave at indrette deres budgetter efter dette faste rammebeløb og ikke omvendt, så at det til sidst bliver finansministerens opgave at skaffe dækning for de udgifter eller ønsker, de andre ministre har sendt ind.

Jeg tror, en sådan omlægning af budgetteringsplanen kunne medføre, at vi ikke år for år får disse ubehagelige overraskelser. Vi må her tage hensyn til, hvad folketinget yderligere har vedtaget af udgiftsstigninger, og hvad der kan følge af pristalsstigninger og lignende, og jeg vil gerne henlede den højtærede finansministers opmærksomhed på dette problem, for det er jo helt klart, at alt, hvad vi diskuterer af skatter og afgifter og merværdiafgiften, det er ikke noget værd, hvis vi oplever et efterår og en vinter, hvor udgifterne på statsbudgettet stiger i samme takt eller blot næsten i samme takt, som de steg sidste vinter; så kan der ikke komme nogen som helst bund i det, og så står vi næste forår i akkurat samme situation, hvori vi stod i dette forår, og det ønsker vel ingen af os at bidrage til.

Baunsgaard: Det er med rette påpeget af de foregående ordførere, at der er alvorlige økonomiske urotegn. Det, man måske kunne savne, var en lidt klarere påpegning af, hvad man anser for årsag og virkning. Jeg tror, det er nødvendigt at understrege, at de økonomiske urotegn ikke er skabt af den finanspolitik, der blev vedtaget her i folketinget i marts måned, eller skabt af den, der nu er til behandling, men at denne finanspolitik tværtimod er nødvendiggjort af de økonomiske urotegn.

Når man påpeger, at vi har et højt renteniveau, at obligationskurserne er lave, at der er prisstigningstendenser, som synes farlige, er det jo rigtigt; men der er igen grund til at understrege, at der kun er én forudsætning for virkelig at bedre på dette forhold, og det er at skabe en bedre balance mellem det øjeblikkelige forbrug og den øjeblikkelige produktion. Medmindre man vil erkende det, vil en nok så voldsom strid om de finanspolitiske midler ikke være særlig relevant; medmindre man vil erkende, at finanspolitikken må have en sådan styrke, at den kan skabe en bedre balance mellem det øjeblikkelige forbrug og produktionen, når man ikke nærmere ind til det, der er problemets kerne. Derfor er det nødvendigt at erkende, at efter det, der er sket forud for marts med den forbrugsudvidelse, der er muligjort dels ved lønoverenskomsterne, dels ved den stedfundne prisudvikling, er forbruget løbet så meget foran produktionen, at store økonomiske indgreb helt indlysende var og endnu er nødvendige. Det er dette, som martsforliget, om man vil, martsforslagene, skulle tilstræbe, og med den buket, der er til behandling i dag, er tilvejebragt det beløb, der i marts blev sat som forudsætning for, at folketinget kunne gå i gang med en drøftelse af merværdiafgiften og en sådan afgifts indflydelse på den resterende del af finanspolitikken i dette forår.

Efter planen skulle jo merværdiafgiften træde i kraft den 1. januar, og efter finansministerens plan skulle en merværdiafgift give 400 mill. kr. i det kommende januar kvartal. Om dette nås, ved ingen, men man må så sige til trøst for finansministeren, at håbet beskæmmer jo heller ingen. Det vigtigste i bedømmelsen af, hvor nødvendigt det er at nå dette mål, er en vurdering af

omfanget af den forbrugsbegrænsning, der følger af de nu vedtagne og i dag til behandling værende lovforslag. Det er jo ikke først og fremmest et spørgsmål om statens kasseoverskud, det er først og fremmest et spørgsmål om omfanget af forbrugsbegrænsningen; det er afgørende for, om det er en nødvendig ting, at man enten får vedtaget merværdiafgiften eller til sin tid sætter andet i stedet for de 400 mill. kr. Det må nødvendigvis være forbrugsafgifterne, der, som det er tilfældet i dette forår, er stærkest fremme i billedet, og det kan selvsagt ikke være overraskende for nogen, og det kan selvsagt ikke blive anderledes, end det altid har været, at når der stilles forslag om forbrugsafgifter, så påpeges af vedkommende branche en række saglige indvendinger imod forslagene, indvendinger, som ikke alene er saglige, men berettigede, hvis man indskrænker sig til den rent ensidige vurdering, den isolerede bedømmelse af det pågældende forslag. Det er ikke rimeligt og ikke muligt for os her i folketinget at nøjes med den isolerede bedømmelse; derfor må forslagene ses i en større sammenhæng, og det må også de, der er til behandling i dag.

Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde — jeg synes med rette — at det hjælper ikke at tro på, at man kan modvirke pristigninger ved gennem afgifter at gøre varerne dyrere. Det er rigtigt, men det ærede medlem påpegede, at det vigtigste var ikke at komme til at påvirke omkostningsniveauet, og der var der jo ved martsforhandlingerne meget stærk overensstemmelse mellem det ærede medlems synspunkter og de synspunkter, jeg på det radikale venstres vegne førte frem. For mig har det i bedømmelsen af de foreliggende lovforslag været afgørende at fastholde det synspunkt, at de afgifter, man vedtog, med mindst mulig styrke skulle påvirke omkostningsniveauet; og foretager man en sådan afvejning, må man til trods for de fra branchens side påpegede vanskeligheder ved en brugtbilsafgift, alligevel sige, at det ikke er tilrådeligt at følge branchens råd om at vælge en benzinafgiftsforhøjelse fremfor en brugtbilsafgift, fordi en benzinafgiftsforhøjelse med ikke uvæsentlig styrke vil gå ud i omkostningsniveauet, hvorimod brugtbilsafgiften næsten ikke vil påvirke omkostningsniveauet. På lidt længere sigt vil

[Baunsgaard.]

automobilbranchen som alle andre have større fordel af, at omkostningsniveauet påvirkes mindre, end af, at man vælger udveje, der påvirker omkostningsniveauet stærkere.

Så må jeg føje til om de ændringsforslag, der er stillet, at med disse forslag er til trods for automobilbranchens benægtelse af det imødegået de mest relevante, de stærkest fremdragne vanskeligheder, der ville opstå for branchen. Man har taget hensyn til en række af de problemer, branchen har ført frem, og tilbage er der i og for sig kun en uoverensstemmelse mellem branchen og det flertal i udvalget, som er kommet til det resultat, at lovforslaget med disse ændringer bør gennemføres, med hensyn til, om man i det hele taget skal have en brugtbilsafgift. Det er klart, at dér kan branchen have sin opfattelse, men det er også klart, at den samlede afgørelse, ikke den isolerede bedømmelse, tilfalder folketinget. Når man vil fastholde det synspunkt, at man skal vælge det, der påvirker omkostningsniveauet mindst, må man komme til det resultat, at opgaven er at imødekomme, men med fastholdelse af brugtbilsafgiften, så mange af de anførte synspunkter som muligt, og det er det, der er sket ved ændringsforslagene.

På samme måde må jeg sige om forslaget om parfumeafgiftens forhøjelse, at der har fra branchens side helt naturligt, næsten selvfølgelig, været anført en række betænkeligheder og med rette fremdraget de problemer, der rejser sig for branchen, også ved en sammenligning mellem priser i udlandet og priser her i Danmark. Det er brancheorganisationens opgave, men igen er spørgsmålet, om man har den opfattelse — og det har altså flertallet i udvalget — at det er nødvendigt med en finanspolitisk stramning, og i bekræftende fald at vælge sådanne midler, som påvirker omkostningsniveauet mindst. Her står man med ét, der påvirker det næsten mikroskopisk; derfor må det være rigtigt at fastholde det og ud fra den opfattelse søge at imødekomme branchens betænkeligheder mest muligt. Nedsættelsen fra de 40 til de 37½ pct. er et indlysende udtryk for et forsøg på at imødekomme de betænkeligheder, der har været ført frem.

Om det tredje lovforslag om optagelse af

et nyt præmieobligationslån skal jeg ikke gøre mange bemærkninger. Man kan fortsat have sine tvivl om, hvorvidt der er reelt grundlag for at forvente dette præmieobligationslån afsat, og man kan drøfte uden sikker viden fra nogen side, hvilken indflydelse det vil have på det almindelige obligationsmarked. Finansministeren har den opfattelse, at det ikke vil påvirke obligationsmarkedet væsentligt, og nærer, skal vi sige en behersket optimisme med hensyn til afsætningsmulighederne. Det har jeg for mit vedkommende taget til efterretning og kan derfor efter drøftelserne i udvalget anbefale, at man stemmer også for dette lovforslag.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale at stemme for de stillede ændringsforslag, ligesom jeg skal anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Aksel Larsen: Som det allerede har været bemærket, fik udvalget udleveret 5 lovforslag til behandling, men kommer kun igen med de 3 af dem. Det ene om forhøjelse af afgiften på lotterigevinster er droppet af regeringen, og det andet, forslaget om forhøjelse af biltolden fra de fleste lande, er i hvert fald lagt på is.

Jeg kan jo begynde med at beklage dette, begynde med at beklage, at de 2 af de 5 lovforslag, vi på forhånd måtte have en ikke ringe sympati for, dem er regeringen blevet vrangvillig over for, medens den fastholder dem, vi ikke så godt kan lide.

Tillad mig derudover at sige, at jeg forstår ikke, hvorfor regeringen i spørgsmålet om biltoldens eventuelle forhøjelse optrådte på den måde, den gjorde. Jeg forstår ikke, hvorfor regeringen ikke i et sådant spørgsmål, der i allerhøjeste grad har udenrigspolitisk betydning, ikke først forelagde sagen for det udenrigspolitiske nævn for i det mindste at forberede nævnets medlemmer på det og for at indhente udtalelser fra nævnets medlemmer om det. Det er muligt, at modtagelsen i tinget var blevet anderledes, hvis regeringen havde gjort det, den burde have gjort. Men når den nu havde begået den fejl, synes jeg ikke, det kunne begrunde, at regeringen derpå blev forskrækket, fordi der var partier, medlemmer af folketinget, som, muligvis også af partipolitiske grunde, gik så voldsomt imod det.

[Aksel Larsen.]

Jeg går ud fra, at når regeringen foreslår en forholdsregel, navnlig en forholdsregel, som også kan få udenrigspolitiske virkninger, har den gennemtænkt denne forholdsregel meget nøje og har gjort sig dens konsekvenser klar, og så synes, jeg det er et dårligt tegn, at regeringen kommer med et sådant forslag og derpå, første gang der lyder kritiske røster, bliver forskrækket og siger: så tager vi det i hvert fald delvis tilbage.

Lad mig dernæst sige, at alene den omstændighed, at vi nu har anden behandling af det, som kaldes den tredje buket — men som reelt er den fjerde buket, for vi havde jo allerede en i november-december — turde være et bevis på, at regeringen i allerhøjeste grad mangler plan i sit arbejde og mangler overblik over landets økonomiske situation og statens finansielle situation. Det kan vi også se af den behandling, de 3 lovforslag, der nu er til anden behandling, har fået hidtil. Lovforslaget om beskatning af brugtbilshandelen vil nu give adskilligt mindre, end det ville give i den originale affattelse. Det samme gælder lovforslaget om den såkaldte kosmetikforhøjelse. Der bliver altså et adskilligt mindre provenu, end finansministeren erklærede han absolut måtte have. Samtidig foreslås lovforslaget om et præmieobligationslån ændret derhen, at der skal ydes en højere præmiesum, end man oprindelig havde beregnet. Det vil altså give øgede udgifter for staten i de kommende år. Det ser altså for mig sådan ud, at lovforslagene må give et mindre provenu, end den højtærede finansminister har erklæret at han absolut havde brug for. Vi savner imidlertid oplysninger om, hvad regeringen så vil gøre. Regeringen har jo erklæret, at det var dens faste vilje, og at landets ve og vel stod og faldt med, at regeringen fik de forøgede indtægter, den havde kalkuleret med og til dels stillet forslag om. Nu får den altså mindre indtægter efter de ændringsforslag, den højtærede finansminister har stillet. Hvordan skal det så gå?

Hertil kommer problemet om de stadig væk sagnagtigt berømte manglende 400 mill. kr., som den højtærede finansminister mente at han muligvis ville kunne tage ind i januar kvartal ved hjælp af den almindelige omsætningsafgift. Jeg tror, han må være

blevet klar over, at chancen for, at han får den i hus, så afgifterne kan begynde at blive betalt af de handlende og af befolkningen, i hvert fald er mindre end minimal. Det er altså mere end usikkert, om disse afgifter kan blive betalt fra den 1. januar, og det bringer os i den situation, at vi både af den ene og den anden grund må forvente, at regeringen giver sig til at gruble over, hvilke indtægtskilder den så må foreslå at staten skal have. Vi kan formodentlig ikke vente, at der kommer nye skatte- og afgiftsforslag i det kommende par uger, men så har vi jo september at vente på.

Alt dette viser i hvert fald, at regeringen ikke har overblik, at den søger at lempe sig igennem fra tilfælde til tilfælde, efterhånden som der er noget, der presser på, og at den i virkeligheden har meget lidt af det, der burde ligne principper, i hele sine økonomiske og finansielle politik.

Som det allerede er sagt, er der ellers uheldsvangre tegn nok i den økonomiske udvikling. Jeg må ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller nævne det, der er sket med obligationerne og med renten. Vi havde lejlighed til en lille ordveksling om dette spørgsmål her forleden, og jeg har tilladt mig i den anledning af studere de tidligere diskussioner, vi har haft om, hvad der kan gøres for at bringe obligationskursene i vejret, herunder vort forslag om en boligfond, og jeg kan kun fastholde, at vi har fået så klare tilsagn, som man overhovedet kan forvente at få af en finansminister, om, at kasseoverskuddet ville blive anvendt til at opkøbe obligationer i et sådant omfang, at obligationskursen kunne stige. Jeg har aldrig nogen sinde sagt — og jeg er nødt til at understrege det ved denne lejlighed — at den højtærede finansminister har givet et konkret løfte om at bringe obligationskursen op på et konkret, bestemt niveau, men jeg har sagt, at den højtærede finansminister på regeringens vegne har lovet, at obligationskursen ville blive bragt i vejret ved Nationalbankens opkøb. Dette er altså ikke sket, og udsigter til, at det vil ske, synes der heller ikke at være, medmindre regeringen orienterer sig i retning af de forslag, vi har stillet.

Ja, alt dette må gøre os betænkelige ved forslag om at bevilge denne regering flere indtægter. Det ærede medlem hr. Bauns-

[Aksel Larsen.]

gaard hævder ganske vist, at her drejer det sig om, at forbrugsbegrænsning skal der til, og han tilføjer: så må man jo gennemføre de forbrugsbegrænsende love på en måde, så det giver mindst mulig omkostningsstigning, og derfor er det ærede medlem så begejstret for forslaget om en afgift på handel med brugte biler. Hvis det er det, det drejer sig om, vil jeg have lov til at sige til det ærede medlem hr. Baunsgaard: så kunne man gå helt andre veje, og det ville være mere effektivt at gå andre veje. Hvis det ærede medlem hr. Baunsgaard ikke i utide havde droppet den idé, han og jeg var fælles om, nemlig at man kunne udskrive et par måneders eller et kvartals ekstra indkomstskat, så havde man virkelig sikret staten indkomster, som ikke kunne siges at belaste omkostningsniveauet. Men da det kom til stykket, var det ærede medlem hr. Baunsgaard ikke hjemme her, og jeg har forstået, at han havde temmelig stor indfyldelse på, hvordan den store buket skulle udformes.

Mere konkret om de tre lovforslag, vi behandler her, må jeg sige, at når regeringen nu har fremsat sit lovforslag om en almindelig omsætningskat opkrævet gennem alle produktionens og omsætningens led, må vi være betænkelige ved at gå med til flere punktskatter, og så forekommer det mig — det vil jeg have lov til at sige med det samme — urimeligt at forhøje punktskatterne på det, man kalder kosmetik og parfume. Det kan ikke være rimeligt at belaste en enkelt varegruppe og en enkelt branche ekstra, når man forbereder en almindelig omsætningskat, og det bliver ikke mere tiltalende derved, at der ikke foreligger noget om, at hvis regeringen får sin almindelige omsætningskat, vil denne punktskat forsvinde, eller i hvert fald vil den forhøjelse, vi nu gennemfører, blive ophævet igen.

Vi har været ude for et sådant tilfælde før — det var, da vi havde en af de foregående buketter, jeg husker ikke i øjeblikket nummeret — det drejede sig om forslaget om en forhøjelse af den specielle omsætningskat, en art punktskat, for guld, sølv, smykker o. lign. Forslaget syntes vel motiveret fra regeringens side; men da folketinget fik det under behandling, undersøgte rimeligheden eller urimeligheden af denne skatte-

forhøjelse og fik undersøgt branchens forhold, kom folketinget til det resultat, at det ikke alene ville være urimeligt, men det ville få ødelæggende følger for branchen, hvis man gennemførte denne specielle skatteforhøjelse, og så måtte regeringen gå med til at lade forslaget falde.

Jeg synes, man skal overveje, om vi ikke her er i den samme situation, om det er rimeligt specielt at kaste sig over kosmetikbranchen — muligvis ud fra den opfattelse, at når man siger, det er kosmetik og parfumer, tror folk, at det er luksusgenstande, som kun de med millionindtægterne anvender, og så gør det ikke så meget. Det er der jo langt fra tale om. Hertil kommer, at det i hvert fald vil være yderst alvorligt for mange almindelige handlende, der ikke lever af at forhandle luksusartikler, når de kommer ud for den forøgede konkurrence fra grænsehandelen og handelen på de tidligere spritruiter, der nu er ved at blive lavet om til kosmetikruiter, at herhjemme skal den slags varer være så betydeligt dyrere på grund af en beskatning, der er højere end i noget af vore nabolande. Men de, der af den ene eller den anden grund er i udlandet, eller de, der har lejlighed til at foretage daglige rejser over landegrænsen mod syd, eller de, der har lejlighed til at foretage rejser til søs, kan enten i udlandet eller under rejsen, i det omfang de rejser til søs, forsyne sig med billigere beskattede eller ubeskattede varer, og den omsætning får jo den danske handelsstand ikke del i. Samtidig mister den danske statskasse et skatteprovenu, og jo mere man forhøjer den slags skatter, jo mere bliver der tale om mere eller mindre legaliseret smugleri, og så er det spørgsmålet, om statskassen i sidste instans får gevinst. Jeg ved meget vel, at toldvæsenet har advaret imod, at man indfører den såkaldte 3 dages regel for disse varer, idet toldvæsenet siger, at det vil blive alt for besværligt for det at kontrollere. Men jeg synes, det er noget af en falliterklæring, hvis toldvæsenet siger, at hellere end at søge en rimelig behandling gennemført opgiver vi på forhånd ævred.

I hvert fald mener jeg af både den ene og den anden grund, at man hellere end at nøjes med at sætte de foreslåede 40 pct. ned til 37½ pct. burde have droppet forslaget om denne forhøjelse, og da det er

[Aksel Larsen.]

ganske klart, at denne såkaldte kosmetikskat i øvrigt ikke kan redde statskassen, ikke kan redde finansministerens kasseoverskud — som altså kun i meget ringe grad anvendes til det formål, det skulle anvendes til — kan vi ikke love at medvirke til dette lovforslags vedtagelse her i tinget.

Hvad brugtbilsafgiften angår, foreligger der jo ændringsforslag fra den højtærede finansminister, som gør lovforslaget noget mere rimeligt, og vi ser naturligvis med glæde på, at disse ændringsforslag bliver vedtaget, ligervis som vi ser med glæde på, at man i hvert fald sætter kosmetikafgiften ned fra 40 til 37½ pct. Men det betyder jo ikke, at vi har lyst til at stille os velvilligt ved tredje behandling.

Det ærede medlem hr. Egon Jensen har på regeringspartiets vegne klart anbefalet dette forslag og har delvis gentaget en artikel, han fik offentliggjort i regeringsorganet Aktuelt for den 23. maj. Jeg kunne ønske, at han havde brugt hele sin artikel fra Aktuelt som tale her ved anden behandling, men da han ikke har gjort det, tillader jeg mig at hæfte mig noget ved det, han skrev i denne artikel, og jeg beder om den højtærede formands tilladelse til at bringe nogle korte citater. Det ærede medlem siger, at brugtbilsafgiften er indført af én eneste grund; han siger:

„Den kom jo som bekendt i stedet for en forhøjelse af benzinafgiften, som der ikke var mulighed for enighed om. Vi havde helst set en sådan.“

Ja, det ærede medlem gentog noget lignende i dag. Det er altså begrundelsen. Det er ikke, fordi man synes, det i og for sig er rimeligt at lægge afgift på handelen med brugte biler; det er ikke, fordi man synes, det er rimeligt at fordyre brugte biler, men fordi man ikke kunne få den 6 øres forhøjelse af benzinafgiften. Nu har vi jo fra motorbranchen fået en henvendelse — den er kommet, efter at udvalget har afsluttet sit arbejde før anden behandling — hvori man varmt anbefaler en forhøjelse af benzinafgiften fremfor denne brugtbilsafgift, hvis man absolut skal have de penge ind. Modsat det ærede medlem hr. Baunsgaard synes jeg, at begrundelsen ikke er så dårlig, og så er der endelig det ved det — om man

kan lide sådanne afgifter eller ikke — at en benzinafgift dog i nogen grad er progressiv.

Men det er jo ikke rigtigt, at der ikke var mulighed for at få gennemført den 6 øres forhøjelse af benzinafgiften. Regeringen stod fast på forslaget, i hvert fald da vi fik betænkningen; venstre og de konservative gik imod det, og det ærede medlem hr. Baunsgaard og hans parti gik imod det. Ja, vi overvejede dér, om vi så ikke skulle stemme for det for dermed ved hjælp af regeringspartiet samt dets 2 gevinster fra venstre at sikre et flertal for det. Det kunne jo være gjort. Men vi fik ikke chancen. Regeringen selv forrådte sit eget forslag og stemte selv imod det, og man må forstå, at i den situation går vi jo ikke hen med 10 mand og siger, at nu stemmer vi 10 alene for det dér, som regeringen ikke vil have. Men hvis regeringen fortsat ønsker at få den benzinprisforhøjelse, den forhøjelse af benzinskatten, imod til gengæld at kvitte brugtbilsafgiften, så er vi hjemme, og så kan det formentlig gennemføres ved hjælp af regeringspartiets stemmer og ved hjælp af vore stemmer og ved hjælp af de 2 stemmer, regeringen i øvrigt råder over. Jeg beder om, at vi får besked af det ærede medlem hr. Egon Jensen om, hvordan man stiller sig til dette spørgsmål, så vi kan være klar over, om det er rigtigt, hvad han har sagt her og skrevet i sin artikel, eller om det ikke er det.

Det ærede medlem hr. Egon Jensen erkender i sin artikel — og han skriver det mange gange — at han meget vel ved, at brugtbilsafgiften rammer dem, der kun har råd til at købe brugte biler. Men han bestrider, at det er de dårligst stillede, for han siger, at de dårligst stillede ikke engang har råd til at købe brugte biler. Imidlertid, synes han, skal den jo ramme nogen, og så kan denne skat jo lige så godt ramme dem. Han tilføjer som et håb, at det kunne jo være, at bilforhandlerne ville tage en del af skraldet. Han siger videre i sin artikel, at det vil være ret begrænset, hvor hårdt man rammer, og hvis det er sådan, at bilforhandlerne tager en del af byrden, bliver det mindre endnu. Det håb kan det ærede medlem naturligvis have, og jeg konstaterer bare, at socialdemokratiets ordfører erkender, at dette er en skat, som

[Aksel Larsen.]

vil ramme dem, der er henvist til at købe brugte biler, hvad enten de gør det, når de skifter en anden brugt bil ud, eller når de første gang erhverver en brugt bil. Det kan vi ikke se at der er nogen som helst rimelighed i, og derfor kan vi ikke medvirke til denne nye skats gennemførelse.

Til slut i sin artikel i Aktuelt siger det ærede medlem hr. Egon Jensen, at han gerne vil have nogle eksempler på mere fornuftige måder at hente penge ind i statskassen på, for socialdemokraterne har ikke fået mange forslag fra anden side på Christiansborg. Jeg skal ikke bruge folketingets tid her til at oplæse en liste over alle de mange forslag om skatter og afgifter og indtægtsgivende foranstaltninger, som mit parti har fremsat her i folketinget blot i det sidste halve år; den er ikke så kort. Men jeg vil sige, at det er trist, at socialdemokratiets ordfører intet som helst aner om det, men påstår, at ingen i folketinget har sagt, hvad man skulle gøre i stedet for det, regeringen her kommer med.

Jeg vil blot have lov til at minde om, at det da var os, der stillede forslag om en reklameskat; det tog regeringen op, idet den foreslog en annonceskat, men derpå skyndte sig at forråde denne idé. Vi har anbefalet, at man gennemførte en regulær kapitalvindingsskat, ikke mindst for at man kunne inddrage de store gevinster på jord- og grundsalg i statskassen, så man kunne gøre godt med pengene. Men regeringen har nærmest gjort det modsatte. Vi har foreslået — og det foreslår vi jo gang på gang — en effektiv skatteligning, som ganske utvivlsomt kunne forøge ikke alene statens, men også kommunernes indtægter af indkomstbeskatningen ganske betydeligt. Vi har foreslået forbedrede afskrivningsregler, og vi får dem næsten mikroskopisk forbedret, regner jeg da med. Men vi får ikke den effektive forbedring af afskrivningsreglerne, der tiltrænges. Vi har givet regeringen den idé, at den kunne gennemføre en pengeombytning, men regeringen var ikke hjemme.

Det skal vel også nævnes — uden at jeg vil gøre listen så lang, som jeg ellers kunne — at vi jo også har henstillet, at man, når man sparede på de civile anlægsarbejder og på de civile driftsbudgetter,

måske også kunne give sig til at spare, så det kunne mærkes, på militærbudgetterne. Her tror jeg nok regeringen og regeringspartiet gerne ville være hjemme, men man henholder sig til, at majoriteten i det konservative folkeparti siger nej, og så kan socialdemokratiet jo ikke gennemføre det, selv om det kunne få flertal for det i folketinget.

Ja, så meget om det ærede medlem hr. Egon Jensen, hans taler og hans artikel. Det har ikke kunnet gøre andet end styrke vor aversion imod denne skat.

Hvad præmieobligationerne angår, er det så ligetil, at vi må være modstandere af det stillede ændringsforslag om at forøge præmiernes årlige samlede beløb fra 6 til 7 mill. kr., altså forøge den gennemsnitlige rente fra 6 til 7 pct. Det er galt nok med det almindelige renteniveau her i landet. Det er ikke nødvendigt at drive det ekstra i vejret ved hjælp af et præmieobligationslotteri.

Dertil kommer, at forhøjelsen muligvis vil gøre dette præmieobligationslotteri mere indbydende og obligationerne attraktive, og det synes vi slet ikke der er grund til at gøre dem. Vi var i forvejen meget betænkelige ved de 6 millioner eller 6 pct., og vi er ekstra betænkelige, når man nu vil sætte gevinstsummen op til 7 millioner eller 7 pct. af de 100 mill. kr., det drejer sig om. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Poul Møller formodede, nemlig at hvis almindelige eller potentielle obligationskøbere ville købe præmieobligationer i stedet for kreditforeningsobligationer, kunne det skade det almindelige obligationsmarked; men jeg ved i hvert fald, at præmieobligationer af en sådan størrelse — 100 kr. pr. stk. til et samlet beløb på 100 mill. kr. — kan være særdeles attraktive på den måde, at folk, som har indtægter, der helst ikke skulle figurere på en selvangivelse, indtægter, som man har mulighed for at holde udenfor, og som gerne skulle skjules, så det ikke af selvangivelsen kan ses, at ens formue er steget, vil være lykkelige for at kunne anbringe deres overflødige og en smule ulovlige penge i præmieobligationer i stedet for at anbringe dem i papirer, hvis ejerforhold kan konstateres. Vi har jo ikke en effektiv skattelovgivning, så der er ikke alt for

[Aksel Larsen.]

megen kontrol med, hvem der ejer obligationer, og der er mikroskopisk kontrol med, hvad folk har indestående i banker, sparekasser og andre pengeinstitutter. Men naturligvis må alle, der har penge indestående, løbe den risiko, at skattevæsenet kræver oplysning om, hvordan det forholder sig med kontoen. Jeg kunne godt tænke mig, at sådanne præmieobligationer, navnlig når de bringes op til den størrelse, der her er foreslået, og med en forrentning som den, der her er tænkt på, i høj grad kan bruges til at skjule grå eller sorte penge med. Heller ikke det vil vi altså være med til. Man må således forvente, at vi stiller os lige så vrangvilligt over for dette lovforslag ved tredje behandling, som vi stiller os over for de to andre lovforslag.

Jeg tror, det er tilstrækkeligt med dette. Vi får jo lejligheder nok, inden folketinget er færdig i denne omgang, til i øvrigt at diskutere statens finanser, landets økonomiske politik og regeringens måde at administrere på.

Rimstad: Ved disse lovforslags første behandling sagde jeg på mit partis vegne, at vi ikke kunne medvirke til lovforslagenes vedtagelse. Dette standpunkt begrundede jeg udførligt, og jeg kan ikke se, at udvalgsbehandlingen har medført, at vi kan ændre noget i vort syn. Denne lovgivning er ikke led i nogen generel løsning af den ene eller den anden art, og jeg skal derfor ikke i dag gøre mange bemærkninger til de enkelte lovforslag.

Hvad brugtbilsafgiften angår, kan jeg ikke se, at det forhold, at afgiften nu kun skal erlægges ved første salg, ændrer det principielle syn, at afgiften rammer de mindrebemidlede og derfor er særlig uheldig, for ikke at sige særlig klodset.

Om parfumeafgiften skal jeg blot nævne, at nedsættelsen på 2½ pct. til de 37½ pct., som forslaget nu opererer med, ikke ændrer noget i det grundsynspunkt, at afgiften er alt for tilfældigt valgt, og at denne til-

fældighed stadig medfører en stor uret over for en mindre og meget vanskeligt stillet branche.

Udvidelsen af rammen for præmieobligationernes vedkommende er heller ikke en ændring, der gør lovforslaget bedre eller mere attraktivt for os. Ændringen understøtter jo netop spillelysten, og den sammenblanding af spillelidenskab og finanspolitik, som lovforslaget er udtryk for, forekommer os at være meget uheldig, for ikke at bruge et stærkere udtryk.

Jeg skal derfor på mit partis vegne udtale, at vi stadig ikke kan støtte de tre lovforslag.

Westerby: Det er rigtigt, at pristallet er steget, men det tilstræbte kasseoverskud skal jo netop bevirke, at priserne stiger mindre i fremtiden. Det er rigtigt, at der er underskud på handelsbalancen og valutatab, men det tilstræbte kasseoverskud skal jo netop begrænse tabet på handelsbalancen og valutatabet. Det er rigtigt, at kurserne på vore obligationer er faldende og vort almindelige renteniveau stigende, men det er jo netop meningen, at det tilstræbte kasseoverskud skal bevirke, at kurserne på vore obligationer vil være stigende og renten vil blive faldende.

Må jeg her indskyde den bemærkning — dette være sagt både til den høje regering og i ganske særlig grad til det ærede medlem hr. Aksel Larsen, som har været meget ivrig efter at fremskynde Nationalbankens køb af obligationer — at man, som det også er tilkendegivet af den højtærede finansminister, først må søge at tilvejebringe et stabilt prisniveau og at begrænse tabene på vor handels- og valutabalance. Først når kasseoverskuddet har bevirket en sådan økonomisk ligevægt, først da er det muligt at sætte ind med køb af obligationer, således at vi får et lavere renteniveau og højere obligationskurser.

Jeg har med interesse lyttet til det ærede medlem hr. Poul Møllers ordførertale, og jeg må sige, at jeg har sjældent hørt så

[Westerby.]

mange beklagelser fremsat i én tale, samtidig med at det stikker grelt i øjnene, at det kun bliver til beklagelser og der ikke samtidig fremsættes positive forslag. Jeg synes ikke, det er nogen god måde for et så stort parti som det konservative folkeparti at bidrage til saneringen af landets økonomi på.

Vi burde vel egentlig her i tinget give en undskyldning til de brancher, som rammes af de afgifter, der i øjeblikket er tale om. Det er meget beklageligt for bilbranchen at blive ramt af en brugtvoznafgift. Det er meget beklageligt for kosmetik- og parfumebranchen at blive ramt af de afgifter, der er tale om i denne situation.

Årsagen er, at lovgivningsmagten og regeringen i fællesskab ikke i tide har grebet ind på en sådan måde, at vi kunne undgå at blive bragt i den tvangssituation at skulle ramme enkelte brancher. Hvis regeringen og folketinget allerede i efteråret havde grebet fat om nælden og dengang sørget for en stramning af den økonomiske politik, havde man i dag kunnet klare sig med et væsentligt mindre kasseoverskud end det, der nu er tale om. Vi kunne på den måde have undgået visse af de afgifter, der i øjeblikket drøftes her i tinget. Vi kunne have undgået, at så mange brancher, som det nu sker, rammes. Hvis regeringen og folketinget havde kunnet mande sig op til hurtigere at gennemføre en almindelig omsætningsafgift, f. eks. en merværdiafgift som den, vi drøftede forleden dag, havde det heller ikke været nødvendigt at ramme alle de mange brancher, som er blevet ramt i den senere tid.

Det er mit håb, at folketinget kan komme ud af den situation, at vi snart må ramme den ene branche, snart den anden — og en gang imellem virker det noget tilfældigt, hvad der sker — ved i tide at gribe ind i form af almindelig omsætningsafgift i stedet for punktskatter, der rammer de enkelte brancher.

Må jeg med det samme sige til det ærede medlem hr. Aksel Larsen, der mente, at regeringen kunne have gennemført en benzinafgiftsforhøjelse ved hjælp af regeringens, socialistisk folkepartis og det ærede medlem hr. Diderichsens og min stemme, at jeg ved ikke, om regeringen ville være gået ind for det. Det ville den vel nok, men jeg kan i

hvert fald for det ærede medlem hr. Diderichsens og mit eget vedkommende sige, at vi ville ikke have stemt for en forhøjelse af benzinafgiften; dette være sagt til oplysning for det ærede medlem hr. Aksel Larsen. Samtidig vil jeg gerne give det ærede medlem det råd ikke at stå på talerstolen her i tinget og postulere, hvordan stemmeafgivningen vil være, når der ikke er noget som helst grundlag for det.

Må jeg derefter sige om spørgsmålet om præmieobligationerne, at dem kan der naturligvis godt rettes enkelte kritiske indvendinger imod, det vil der næsten kunne gøres mod en hvilken som helst stramning, som foreslås, men den indvending, det ærede medlem hr. Aksel Larsen kommer med, og som går ud på, at man ved at købe præmieobligationer ville kunne skjule sorte penge — penge, der er erhvervet på en mindre god måde — holder overhovedet ikke stik. Man kan jo lige så godt gemme penge, der er erhvervet på en måde, som man vil skjule, i almindelige pengesedler. Deroverfor ville det ærede medlem nok sige: ja men så kunne man foretage en pengeombytning i en given situation og ramme den slags på den måde. Men jeg vil gerne sige, at man kan lige så godt foretage en ombytning både af pengesedler og af præmieobligationer. Situationen er jo nøjagtig den samme, og derfor holder den betragtning overhovedet ikke stik, at præmieobligationerne åbner flere muligheder for at gemme sort erhvervede penge, end der ellers er til stede.

Jeg synes i det hele taget, at det ærede medlems ordførertale i dag, hvad kvalitet angik, var noget ringere, end hans taler plejer at være. Man kan naturligvis diskutere, om et præmieobligationslotteri eller præmieobligationslån vil påvirke obligationsmarkedet i uheldig retning; det afhænger næsten udelukkende af én ting, nemlig af, om de, der køber præmieobligationer, ville have købt andre af de sædvanlige obligationer, der findes på markedet, men er det således, at de, der køber præmieobligationer, er folk, der ellers ikke ville købe obligationer, men ville have brugt de midler til indkøb af forbrugsgoder, midler, som de nu vil anvende til at købe præmieobligationer for, så virker det i retning af den forbrugsbegrænsning, som er nødvendig i øjeblikket, hvor forbruget løber forud for

[Westerby.]

produktionsstigningen. Jeg vil altså gerne konstatere, at hvis udstedelsen af præmieobligationer appellerer til købere, som ellers ikke ville købe obligationer, virker deres udsendelse som en forbrugsbegrænsning, og så kan det ikke belaste obligationsmarkedet. Jeg ved, at der er mange, som i og for sig ville være i stand til at købe obligationer, men for hvem traditionen er, at det gør man ikke. Jeg tror, at der er kredse her i landet, som vil føle sig tiltalt af at købe præmieobligationer, men ikke ville købe andre obligationer, og at altså udstedelse af præmieobligationerne vil kunne bidrage til den tilsigtede forbrugsbegrænsning.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen mente, at det, at præmiesummen bliver 7 mill. kr. i stedet for 6 mill. kr., ville bevirke en stigning i renteniveauet; men det er jo en hel del ved siden af, for når man sætter præmiesummen til 7 mill. kr. i stedet for til 6 mill. kr., er det jo netop for at gøre præmieobligationerne mere tiltrækkende, således at folk vil købe dem, og netop når folk køber disse præmieobligationer, bevirker det den forbrugsbegrænsning, som er forudsætningen for, at vi senere hen kan få et lavere renteniveau. Om præmiesummen bliver 6 mill. kr. eller 7 mill. kr. har overhovedet ikke nogen indflydelse i opadgående retning på renteniveauet, tværtimod, det kan snarere have en sænkende virkning på renteniveauet. Man kan måske oven i købet sige, at det vil ikke være helt fair, ikke helt rigtigt af staten i en tid, hvor det almindelige renteniveau er op imod 10 pct., at spise købere af præmieobligationer af med 6 mill. kr. i præmiesum; den bør snarere være 7 mill. kr. som foreslået her, måske endnu højere. Kun da kan man sige, at der er en ligestilling mellem dem, der køber præmieobligationer, og dem, der anbringer deres penge på anden måde.

Vi bliver altså nødt til at beklage, at der må gennemføres visse punktskatter i denne situation. Der er i udvalget foregået et arbejde med hensyn til brugtvognsafgiften, kosmetikafgiften og det præmieobligationslån, som snart vil blive udsendt, forudsat at lovforslaget vedtages. Det er beklageligt, at provenuet blev mindre end oprindeligt tilstræbt, og den høje regering kan af den grund komme i den situation

at måtte bede om på anden måde at få tilvejebragt det tilstræbte eller det nødvendige kasseoverskud. Men i alt fald er det, der her foreslås, bedre, end at der ikke gennemføres noget. Det er et skridt i den rigtige retning, i retning af sanering af landets økonomi, og derfor kan jeg på det ærede medlem hr. Diderichsens og egne vegne tiltræde, at man gennemfører disse punktafgifter, men vi bør efter vor mening give en undskyldning for, at vi har bragt os selv i den situation, at vi skal pine og plage enkelte brancher, i stedet for i tide at have tilrettelagt arbejdet på en sådan måde, at dette kunne undgås.

Jeg vil sige ved denne lejlighed, som jeg har sagt det tidligere, at det påhviler den høje regering også nu at gennemføre en langsigtet økonomisk politik både med hensyn til besparelser, hvor sådanne kan opnås, og med hensyn til opsparingsfremmende foranstaltninger; naturligvis kan det ikke i det lange løb gå at lade saneringsbestrebelse alene bæres af et kasseoverskud; men det har vi været nødt til i den akutte situation.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg takker udvalgets flertal for dets indstillinger. Der er nu sagt så meget om disse ting, at jeg ikke tror, der er nogen grund for mig til at føje så forfærdelig mange bemærkninger til. Jeg skal i hvert fald ikke gå ind på de enkelte forslag; jeg vil nøjes med at henvise til, hvad der er sagt derom af de ærede medlemmer hr. Egon Jensen, hr. Baunsgaard og hr. Westerby. Der er imidlertid stillet nogle spørgsmål til mig, som jeg synes jeg må svare på, idet jeg i øvrigt skal afstå fra ved denne lejlighed at gå ind i en almindelig økonomisk diskussion. Dels har vi haft det for ikke så lang tid siden, dels vil vi vel få det endnu en gang, inden tinget holder ferie, så det skulle vel ikke være nødvendigt med en sådan diskussion i øjeblikket.

Det ærede medlem hr. Poul Møller stillede mig det spørgsmål, om jeg tænkte mig, at afgiften på brugte biler skulle falde væk ved en eventuel overgang til merværdiafgift. Det synes jeg det er for tidligt at tage stilling til. Vi har ved første behandling af merværdiafgiftsforslaget været inde på, at der kunne være visse punktafgifter,

[Finansministeren.]

man skulle se på. Denne afgift kan være en af dem. Jeg synes, man er nødt til at se på disse ting i en vis sammenhæng. Der har været talt lidt om regeringens vurderinger af biltoldforslaget og sagt, at vi havde set forkeret på tingene o. s. v. Jeg er ikke sikker på, at tidspunktet er inde til at fælde en endelig dom på det område, men jeg kan da gerne sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at vi måske nok skulle have lagt så megen vægt på den handelspolitiske side af spørgsmålet, at sagen var blevet nævnt forud i det udenrigspolitiske nævn eller i markedsudvalget.

Der har også været talt om, at provenuet af disse foranstaltninger nu ikke blev så stort som oprindeligt planlagt; jeg tror, det ærede medlem hr. Aksel Larsen var inde på det. På en vis måde beklager jeg det, men ændringerne er udtryk for imødekommenhed i og for sig også over for synspunkter, der er fremført her i tinget. Når jeg mener at kunne gå med dertil, er det, som der også er blevet gjort opmærksom på, fordi det har vist sig — det kunne vi ikke vide tidligere — at de direkte skatter formentlig vil give et noget større provenu end oprindeligt antaget; det bevirker, at vi stadig væk kan regne med at få det overskud hjem, som vi mener er det nødvendige, det mindste, der kan være tale om i den økonomiske situation, hvori vi befinder os.

Det ærede medlem hr. Poul Møller talte lidt om budgetlægningen med henblik på finansåret 1966-67. Herom vil jeg gerne sige, at det allerede for nogen tid siden er blevet besluttet at følge en procedure, der, så vidt jeg forstod, nogenlunde svarer til, hvad det ærede medlem forestiller sig. Det er rigtigt, at det hidtil har været det almindelige, at man indkaldte bidrag til finanslovsforslaget fra styrelserne, og så har vi nogle gange måttet gå dem igennem og skære ned. Jeg har den opfattelse, at det rigtige er på forhånd, forinden man begynder den detaljerede budgetlægning i styrelserne, at give en retningslinje for, hvad der er råd til. Det er vi i øjeblikket i gang med at udarbejde materiale til i finansministeriet, og jeg håber, at vi meget snart kan behandle disse problemer i regeringen, således at der på forhånd foreligger en regeringsbeslutning for det niveau, på hvilket

der kan budgetteres. Jeg vil dog gerne føje til, at det ikke vil medføre, at vi kan undgå udgiftsstigninger til næste år. Det kan vi ikke allerede af den grund — og det har jeg haft lejlighed til at sige forleden her i tinget — at der er en lang række lovbundne udgifter, som vi er nødt til at tage med, og skulle vi blot holde os til den gennemsnitlige produktionsstigning, ville der være nogle områder, hvor en vis ekspansion var uundgåelig, således at andre områder i virkeligheden måtte trænges tilbage. Det er mit håb, at vi ved den fremgangsmåde, der nu er tilrettelagt, kan nå et stykke vej i retning af at stramme udgiftspolitikken, men at der vil blive udgiftsstigninger, tror jeg alle i virkeligheden må erkende.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen taler om, at når vi behandler den, som han sagde, fjerde buket i dag, er det udtryk for, at regeringen har manglet overblik. Jeg kan ikke godkende den opfattelse, og jeg har tidligere, jeg tror ved anden behandling af afgiftsforslagene, gjort rede for, hvorfor det er gået på den måde, og vil gerne henvise dertil.

Det ærede medlem siger, at kasseoverskuddet i meget ringe omfang er blevet anvendt til det, det var lovet anvendt til, nemlig opkøb af obligationer. Den betragtning fra det ærede medlem er aldeles uberetiget allerede af den grund, at der på dette tidspunkt ikke endnu er fremkommet noget kasseoverskud. Vi har endnu ikke vedtaget alle de lovforslag, der tilsigter at fremskaffe kasseoverskuddet. De love, der er vedtaget, har indtil nu haft en begrænset virkning, hvortil kommer, at april kvartal er et kvartal, hvor staten normalt giver flere penge ud, end den tager ind. Derfor er der i dette øjeblik intet kasseoverskud at købe obligationer for.

Det er rigtigt, at et af formålene med at fremskaffe kasseoverskuddet er at sætte Nationalbanken i stand til at støtte obligationsmarkedet. Det er sagt tidligere, og det står vi ved; men det betyder ikke, at det ærede medlem på et hvilket som helst tidspunkt, det passer ham, kan komme og sige, at nu burde virkningerne være sådan og sådan. Jeg kan i denne forbindelse erklære mig ganske enig med det ærede medlem hr. Westerby, som sagde, at det ærede medlem hr. Aksel Larsens tale i dag var af

[Finansministeren.]

ringere kvalitet, end den plejer at være. Det gælder også, når det ærede medlem taler om alle de anvisninger på indtægtsmuligheder, som han hævder at have givet os. Jeg ved godt, at det ærede medlem har talt om en enkelt ting i den retning, men helt bortset fra, at der nok ved en saglig gennemgang af forslagene ville falde en hel del ting fra som sagligt uigennemtænkte og uanvendelige, og rent bortset fra, om vi ville basere vor politik på et sådant samarbejde med det ærede medlem eller ikke, så ved det ærede medlem selv, at det ikke ville være tilstrækkeligt. Det ærede medlem kan jo ikke komme og give os de stemmer, der er tilstrækkelige til et flertal, og vidste det ærede medlem det ikke før, fik han det klart at vide af det ærede medlem hr. Westerby for et øjeblik siden. Det ærede medlem hr. Aksel Larsen må ikke tro, at han kan stå her og fremstille tingene på den måde — jeg ved godt, med hvilken hensigt det sker — at bare regeringen ville acceptere det ærede medlems tankegang, så var sagen i orden, og så kunne forslagene gennemføres. Det ærede medlem ved meget vel, at sådan er forholdet ikke, og det vil jeg da gerne have slået fast ved denne lejlighed, for at det ærede medlem ikke skal få held til at få alt for mange til at tro på det, som det ærede medlem tydeligt nok var ude på at få folk til at tro.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale såvel de stillede ændringsforslag som lovforslagene til fortsat velvillig behandling.

Aksel Larsen: Jeg vil til den højtærede finansministers sidste bemærkning om, at jeg ikke kan give regeringen de stemmer, der er tilstrækkelige til et flertal, sige, at det er et spørgsmål, om det ville hjælpe noget, om jeg kunne det. Statsministeren har jo endnu ikke tilbagekaldt sine talløse udtalelser om, at ligegyldigt hvordan det går, og ligegyldigt om hans parti og mit parti har nok så mange gange flertal i folketinget, så vil han under ingen omstændigheder bruge vore stemmer. Men finansministerens bemærkning var jo fremsat i anledning af, at jeg har gjort opmærksom på, at der fra vort partis side er fremkommet en række forslag om, hvorledes staten kunne forøge sine indtægter, og

hvorledes man også på den måde kunne hjælpe på den økonomiske situation. Mine bemærkninger herom fremkom, fordi socialdemokratiets ordfører, det ærede medlem hr. Egon Jensen, i Aktuelt havde skrevet en artikel om, at inde i folketinget havde vi jo ikke fået nogen ideer med hensyn til, hvor vi kunne få indtægter fra. Så måtte jeg gøre opmærksom på, at vort parti i alt fald var kommet med en del ideer. Jeg beklager meget, at det ærede medlem hr. Egon Jensen ikke har bemærket det.

Forudsætningen for, at sådanne ideer kan omsættes i handling, er selvfølgelig, at der bliver skabt et folketingsflertal for dem, og jeg erkender, at det er en absolut væsentlig hindring, at socialdemokraterne ikke under nogen omstændigheder vil gå ind på vore forslag, i hvert fald ikke på visse af dem. Når de ikke vil det, er chancen for et flertal naturligvis ikke til stede, men så er det da ikke først og fremmest vor skyld.

Ellers har jeg ikke meget at sige til den højtærede finansminister. Han erklærede sig enig med det ærede medlem hr. Westerby, og så er det bedre at komme med et par bemærkninger til regeringens reserveordfører. Jeg takker for den udmærkede nationaløkonomiske belæring; den var af en art, så jeg tror, ikke et øje var tørt her i salen, i hvert fald ikke hos dem, der hørte efter. Jeg takker for belæringen om, at vi må have et stabilt prisniveau, før vi kan sætte ind over for obligationskurserne. Så bliver der aldrig sat ind over for obligationskurserne — ikke med den udvikling, vi er inde i nu, hvor vi har det modsatte af et stabilt prisniveau og der ikke er ringeste udsigt til et stabilt prisniveau. Det er udmærket at sige, at det må vi have først, men så længe det ærede medlem følger en regering, der medvirker til det modsatte af et stabilt prisniveau, hjælper det jo ikke stort. Jeg skal ikke gå i detaljer, hvad det ærede medlems tale angår, men han belærte mig om, at præmieobligationer betyder forbrugsbegrænsning, for dem køber folk for penge, de ellers ville have købt vaskemaskiner, cigaretter eller hvad ved jeg for. Det må jo være meningen. Jeg har den modsatte opfattelse. Præmieobligationerne bliver købt af folk for de penge, de har tilovers og ikke ville have brugt

[Aksel Larsen.]

til noget andet. Det ærede medlem hr. Poul Møller mener, at de vil købe dem for de penge, de ellers ville have købt obligationer for. Præmieobligationerne virker efter min mening absolut ikke forbrugsbegrænsende, og hvad angår deres forhold til renteniveauet, kan det absolut ikke nedsætte renteniveauets højde, at folk køber præmieobligationer; men det skal jeg ikke gå i detaljer med, for det synes jeg er overflødigt.

Derimod vil jeg — jeg tror på hele det danske folks vegne — takke for oplysningen om, at hvis man har penge, man vil skjule for skattevæsenet, skal man ikke købe præmieobligationer for dem og da slet ikke sætte dem i Finansbanken til 8 pct.s rente og ikke købe almindelige obligationer til 10 pct., nej, man skal gemme pengesedlerne — så er man sikker på ikke at få nogen som helst forrentning af dem. Jeg tror, det råd vil blive fulgt i meget stor udstrækning i hvert fald af alle dem, som nationaløkonomisk er så kyndige som det ærede medlem hr. Westerby, der i øvrigt sluttede sin tale med at sige, at han og det ærede medlem hr. Diderichsen ville stemme for alt, hvad regeringen her havde foreslået, for de var enige med regeringen, hvorefter han til sidst kom med den afgørende sætning: og vi beder om undskyldning, fordi vi har bragt os i denne situation. Det synes jeg også det ærede medlem skulle.

Westerby: Jeg bemærkede med interesse, at det ærede medlem hr. Aksel Larsen forsøgte at karakterisere mig som regeringens reserveordfører. Jeg kunne forstå på det ærede medlems stemmeføring, at det, som det ærede medlem så brændende ønsker og higer efter, er at blive regeringens reserveordfører, og det, som gør, at det ærede medlem netop i denne situation er så usikker og virker ligesom lidt ked af det hele, er, at det ærede medlem ikke har fået den politiske indflydelse, som det ærede medlem så brændende har nærret et ønske om at få i mange år og ikke har fået. Det er en af de ting, som det ærede medlem hr. Diderichsen og undertegnede har taget i betragtning i forbindelse med gennem-

førelsen af den saneringslovgivning, som nu finder sted.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om afgift ved ejerskifte af brugte motorkøretøjer.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges enstemmigt med 84 stemmer; 62 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1, således ændret, ændringsforslagene nr. 2-6, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny paragraf, ændringsforslag nr. 8, § 3, således ændret, §§ 4-7, ændringsforslag nr. 9, § 8, således ændret, §§ 9 og 10, ændringsforslag nr. 10, § 11, således ændret, og §§ 12 og 13 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om afgift af parfumer, toiletmidler m. v.

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov om udstedelse af statspræmieobligationer.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 84 stemmer mod 9; 58 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 1, således ændret, §§ 2-5, ændringsforslag nr. 2, § 6, således ændret, og §§ 7 og 8 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om invalidepension m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 107) findes i tidenden sp. 3409, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 897).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om folkepension.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 108) findes i tidenden sp. 3409, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 897).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Niels Mørk: Under udvalgsarbejdet har vi bl. a. drøftet pensionisternes boligproblemer, specielt spørgsmålet om gennem tilskudsordninger at skabe mere ligelige vilkår for pensionister, som får lejenedsættelse i

pensionistboliger, og for pensionister, som ikke bor i sådanne boliger, samt i det hele taget spørgsmålet om en vis udligning af de forskellige vilkår for pensionisterne, vilkår, som er en følge af de forskellige lejeniveauer.

Som det fremgår af betænkningen, henstiller udvalget til socialministeren at foranledige, at disse spørgsmål bliver medtaget til behandling i det folketingsudvalg, som i den kommende tid skal arbejde med problemerne i forbindelse med en normalisering af boligmarkedet. Udvalget har i lighed med, hvad kommissionen også gjorde, nøje overvejet mulighederne for at lade de fulde forhøjelser af ydelserne træde i kraft allerede fra 1. april 1966, men under hensyn til de betydelige merudgifter, der vil være forbundet hermed, er der i udvalget enighed om at afstå fra at stille ændringsforslag herom.

Den højtærede socialminister har stillet ændringsforslagene nr. 4 og 5 til lovforslaget om invalidepension m. v. og ændringsforslagene nr. 1 og 3 til lovforslaget om folkepension. Disse ændringsforslag er tiltrådt af hele udvalget; jeg henviser til bemærkningerne i betænkningen herom og anbefaler i øvrigt disse ændringsforslag til vedtagelse.

Et mindretal, venstres medlemmer i udvalget, har stillet ændringsforslag nr. 1 til lovforslaget om invalidepension m. v. Dette ændringsforslag betyder en lempelse af de gældende fradragsregler og vil berøre de ca. 15 pct. af invalidepensionisterne, som modtager en pension, der er mindre end det fulde grundbeløb. De årlige merudgifter ved ændringsforslaget anslås til omkring 10-15 mill. kr., som der ikke anvises dækning for. Såfremt forslaget senere udvides til at omfatte alle øvrige pensionister, kan der blive tale om en yderligere merudgift på mellem 50 og 75 mill. kr. Jeg vil gerne sige, at i mit parti er vi ikke uden sympati for en forenkling og en lempelse af de ret udviklede fradragsregler. Det fremgår i øvrigt også af betænkningen, at ministeren har givet udvalget tilsagn om at lade et ekspertudvalg undersøge de gældende fradragsregler inden for hele det sociale pensionsområde med henblik på en forenkling og en lempelse af disse regler, og